

Thuisreis.



TOEN Arend Damminga na zeven jaren weer in zijn vaderland terugkeerde was er onder de velen op de kade niemand om hem te begroeten. Hij wist het. Het had in den laatsten brief van de oude mevrouw gestaan, met het mooie grootte handschrift en de rustige zinnen, het schrift dat een beeld van haarzelf was, waardig en volkomen beheerscht.

„Je zult mij noch het kind vinden om je te verwelkomen, Arend. Zij is te jong en ik te oud, en mijn gezondheid is bovendien veel verminderd in deze jaren.”

Toch keek hij zoekend de rijen langs. Misschien — maar tegelijk verwierp hij die gedachte. Er was immers niemand die naar hem zou kunnen verlangen, de oppervlakkig-gemaakte studievrienden hadden nooit veel plaats in zijn hart ingenomen. Wel had zijn heengaan hen getroffen door de tragische reden, maar de strakke houding van Arend had alle medegevoel geweest, en langzamerhand was hij vergeten geworden. —

Even keek hij weifelend rond, en nam het drukke stadsbeeld gedachteloos in zich op. Ah, daar was het weer, alles was nog eender geble-

ven, en zeker sloeg hij den weg in naar het station. Bijna als iets vertrouwds voelde hij weer de onbestemde afkeer van de mistige havenstad, die hem als jongen al overkwam, en hij was blij eindelijk in een schemerige leege coupé van den trein voor het Noorden te kunnen stappen.

Over een paar uren zou hij thuis zijn. Thuis — dat was nu voor hem weer het oude grijze huis op de gracht waar hij geboren was, en waar hij na den dood van zijn vader was blijven wonen, alleen met moeder. Ze hadden een rustig en gelukkig leven gehad, en er was niet een keer botsing geweest tusschen de twee wonderlijk-gelijke naturen. Zijn studententijd had geen verschil gemaakt. Immers, hij was in huis blijven wonen, en de weinigen die hij zéér nauwkeurend had uitgezocht om in deze omgeving van rustig-verfijnde voornaamheid te verschijnen, waren steeds geïmponeerd geweest door Arend's mooie moeder, die herinnerde aan een genadige adellijke vrouwe uit vroeger eeuwen.

Toen — en o, wat pijnden deze herinneringen den eenzamen man op de thuisreis met vernieuwde kracht — toen was in zijn gelijkmatig leven met één slag het geluk gekomen, groot en alles-overheerschend. Het was gekomen zooals de brengster van dat geluk zelf, overrompelend en meeslepend als de frissche zeewind. En alles had gezongen, gezongen van liefde. De knoppende beuken op de gracht, de tintelende lentezon die door de in lood gevatte ruitjes het deinende water weerspiegelde op de balken zoldering van zijn studeerkamer, ze zongen één naam: Ina, Ina. Wat waren ze gelukkig geweest, hij en zijn blond klein meisje met de groote goudbruine oogen. Ze had alles op eenmaal veranderd, vermooid, en voor de twee stille menschen was ze een wonder geweest, een wonder van levensblijheid en energie. En eens, toen ze na een van hun lange fietstochten stil naast elkaar genoten van de zon-beschenen Friesche waddenzee had ze op haar eigen onstuimige manier zijn hand gegrepen, en gezegd: „O jongen, ik voel dat God mij juist zóó voor jou geboren heeft laten worden.”

Na zijn doctoraal waren ze getrouwd. En toen het schoone leven angstig werd van volmaaktheid, toen er een nieuw, jong leven roepen ging, was opeens het einde gekomen. Want Ina, de kleine vroolijke Ina had het moederschap betaald met den hoogsten prijs, haar eigen leven. —

— Er is een smart waaraan wij zelfs met

onze woorden niet raken mogen. Er is een strijd waar niemand van weet dan God alleen, een strijd van de wanhopige menschenziel, alleen gelaten. —

* * *

Een paar weken na het vreeselijke had Arend zijn huis verkocht met al de tastbare, lieve herinneringen, en had de kleine Ineke naar zijn moeder gebracht. En zelf was hij naar Indië vertrokken, waar hij bij het binnenlandsch bestuur geplaatst werd.

* * *

Dit alles was zeven jaren geleden. Zeven jaren, begonnen in opstand en bittere vertwijfeling, langzaam vergleden in gelatenheid. En de stille man, alleen met zijn droeve gedachten, bepeinsde het verschil. Als aan een gestorven vriend had hij den laatsten tijd vaak gedacht aan den heftigen jongen-die heengegaan was. Die 's nachts over het dek heen en weer had geloopt, in opstand tegen de wereld, turend over de donkere zee naar de gesloten poort van zijn geluksland — in opstand tegen God. Was het werkelijk dezelfde, de zwijgende man die teruggekeerd was? En langzaam-aan groeide in Arend's hart het weten: de laatste was armer, oneindig veel armer. Want als zelfs de stem die klagen blijft in ons hart is doodgegaan, en de herinnering is gaan verflauwen, dan zijn wij de armste van alle menschenkinderen, dan zal ook de herinnering aan Gods liefde sterven. —

* * *

Kwam het door de sneeuw die de stille lage landen dekte? Kwam het door het weerzien van al deze vertrouwde, bekende dingen? — Toen Arend de stad bereikte was het hem of hij in de vergleden uren voor de tweede maal zijn leven had doorleefd, doch nu anders. Want nu was in zijn ziel gaan lichten wat hij lang doodgewaand had: de hoop. O, het was een klein licht, nog heel klein, maar het brandde. De hoop dat hij eens, door Gods wondere genade, het hart van Ina willig zou kunnen overgeven in de handen van Hem die er het eerst recht op had.

En dan zou zijn ziel dit onuitsprekelijk geheim leeren kennen, dat zijn liefde van gestalte veranderd zou zijn. —

In het late middaguur verdween de winterzon



oranje-purper achter de besneeuwde huizenrijen, en de koperen naamplaat op den zwaren deur had juist zijn laatste goudroode glanzen weggegeven toen Arend de steenen stoep van het oude huis opging. Er is een ziel van stil beleven, van hoop en smart in alle dingen om ons heen, die tot ons spreekt zoo ons hart er slechts open voor is. De lange donkere gang, het opstapje naar de huiskamer, het was alles herinnering. En in het gedempte schijnsel van de staande lamp zagen zijn lichtontwende oogen de oude vrouw en het kind. —

Ze rees uit haar leunstoel, statig en mooi, en stak hem bei de ivorkleurige, slanke handen toe. „Moeder,” zei hij met een korte snik, „Moeder.” — Het kind was van haar tabouret afgegleden, en stond smal en tenger in het rechte bruin-fluweelen jurkje, de groote donkere oogen uit het bleeke snoetje onafgewend op hem gericht. En met een klein handje recht vooruitgestoken zei ze ernstig met een dapper-hoog stemmetje: „dag vader.”

Toen knielde de lange, jongensachtige figuur neer, en het kind in zijn armen drukkend zei hij met een stem, trillend van ingehouden fierderheid: „Dag mijn kind, mijn lief klein meisje.”

GREETH SMITSKAMP.